

PRZYBYLSKI

S.F. Klonowica (*Victoria deorum*, rps), autorów antycznych, m.in. Homera (*Iliada Homerowska ku czci Achila Pelelejowicza z Ftyi*, w: *Pamiętka dziejów bohatyrskich z wieku Grajsko-troskiego w śpiewach Homera i Kwinta według pierwowzorów greckich Słowianom dochowana I-II*, Kr 1814; *Odyseja*, tamże IV-V, Kr 1815), poematów posthomeryckich (*Dopełnienia Iliady Kwintowskie ku czci bohaterów rozburzycielów Ilijonu w śpiewach czternastu*, tamże III), Hezjoda (*Dzieła dochowane wszystkie*, Kr 1790), Wergiliusza (*Eneida, czyli wiersz bohatyrski ku czci Enejasza z Troi I-II*, Kr 1811; *Jeorgiki Wirgiliowskie do Mecenasa [...] księgi cztery*, Kr 1813), Owidiusza (*Wiersze na wygnaniu pisane, to jest Rzeczy smutne, Kłątwa na Ibsa*, Kr 1803) i Persjusza (*Satyr sześć, Ody – rps*).

M. Chamcówna, *Uniwersytet Jagielloński w dobie KEN. Szkoła Główna Koronna w okresie wizyty i rektoratu H. Kolltāja 1777-1786*, Wr 1957; T. Lewaszkiewicz, *Leksyka Jacka P. w Słowniku Lindego*, *Studia Polonistyczne* 7(1979) 93-102; R. Dutkova, *PSB XXIX* 98-102.

Robert Sawa

PRZYBYLSKI JAKUB, ur. 4 VII 1876 w Jaszkwowie, zm. 5 VIII 1949 w Poznaniu, działacz emigracyjny.

W 1893 wyjechał do Westfalii i osiedlił się w Oberhausen; po odbyciu służby wojskowej (1896-98) zamieszkał na stałe w Essen, gdzie był inicjatorem i kierownikiem ruchu śpiewaczego, także członkiem Związku Pol. Kół Śpiewaczych (ZPKS, zał. 21 I 1906) Westfalii i Nadrenii; w ZPKS pełnił funkcję sekretarza okręgu II nadreńskiego (1906-08), a nast. prezesa (1913-39); pracował w zakładach – Schlackenmühlen F. Kruppa i chemicznych T.G. Goldschmitta (1914-39); współorganizował szkolnictwo polonijne, pracował na rzecz rozwoju organizacji młodzieżowych i kółek teatralnych, brał udział w pracach Zjednoczenia Zawodowego Pol. i Banku Robotników; 1937 został wiceprezesa Związku Polaków w Niemczech (ZPwN) Dzielnicy III; 1939 aresztowany przez gestapo, został osadzony w obozie koncentr. w Sachsenhausen, a 1940 zwolniony na podstawie orzeczenia lekarskiego; 1941-44 przebywał w Wiedniu pod nadzorem policyjnym; po zakończeniu II wojny świat. stanął na czele Rady Dzielnicy III ZPwN, a 1946 został wybrany na jego prezesa; przewodniczył 14-osobowej delegacji Polonii westfalsko-nadreńskiej, prowadzącej w Polsce 1946-47 rozmowy z władzami PRL o reemigracji do kraju górników i hutników pol. z Westfalii i Nadrenii; występował przeciw traktowaniu Polaków mieszkających w Niemczech jako autochtonów w Westfalii i zmuszaniu ich do gosp. odbudowy Niemiec; 1947 był współautorem *Memoriału polskiej mniejszości narodowej w brytyjskiej strefie okupacyjnej*, skierowanego do Międzysojuszniczej Rady Kontroli w Berlinie, i autorem listu otwartego do ministra E. Bevina; P. inicjował wyjazd dzieci pol. z Niemiec na wakacje do Polski, rozwijał koła młodzieżowe, chóralskie i sportowe, interesował się też losem reemigrantów rozmieszczonych najczęściej na Ziemiach Odzyskanych; 1948 został odznaczony orderem Polonia Restituta.

H. Lehr, E. Osmańczyk, *Polacy spod znaku Rodła*, Wwa 1972; W. Kucharski, *Związek Polaków „Zgoda” w Republice Federalnej Niemiec*, Lb 1976; S. Liman, *PSB XXIX* 102-103; J.M. Kupczak, *EPEP IV* 200-201.

Józef Szymański

PRZYBYLSKI TADEUSZ SDB, ur. 20 VIII 1927 w Poznaniu, zm. 23 I 2011 w Krakowie, muzykolog.

W 1950 ukończył szkołę organistowską w Przemysłu; po odbyciu 1951-55 studiów teol. w salezjańskim seminarium duch. w Oświęcimiu przyjął święcenia kapł. i podjął pracę duszpast. w kościele par. na Dębnikach w Krakowie; 1959 uzyskał tytuł artysty muzyka z zakresu wychowania muz., a 1960 – magistra teorii muzyki w Państw. Wyższej Szkole Muz. w Krakowie; 1963 ukończył studia muzykologiczne na UJ; 1977 otrzymał doktorat, a 1995 habilitację na podstawie pracy *Z dziejów nauczania muzyki w Krakowie. Od średniowiecza do czasów współczesnych* (Kr 1994); był pracownikiem nauk. UJ (1964-94) i Akademii Muz. w Krakowie (od 1978).

P. w swej działalności nauk. zajmował się gł. K. → Kurpińskim, m.in. K. Kurpiński. *Kronika życia i twórczości* (w: *Szkice o kulturze muzycznej XIX w.*, Wwa 1980, IV 276-489); wiele uwagi poświęcił muz. dziejom Krakowa – *Kultura muzyczna Krakowa na przełomie XVIII i XIX w.* (Kr 1974); badał też twórczość kompozytorów mniej znanych, m.in. W. Sierakowskiego, A. Rutkowskiego, I. Friedmana, W.W. Richlinga, G. Roguskiego i A. Hlonda (*Ksiądz Antoni Hlond „Chlondowski” salezjanin-kompozytor*, Kr 1993); ponadto jest autorem popularnych monografii wyd. w serii *Nauka dla Wszystkich*: *Karol Kurpiński. 1785-1857* (Kr 1975), *Stanisław Moniuszko. 1819-1872* (Wwa 1975), *Karol Szymanowski. 1882-1937* (Wr 1977), *Henryk Wieniawski. 1835-1880* (Wr 1979), a także ok. 70 haseł encyklopedycznych (*The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, *Encyklopedia muzyczna*) i słownikowych (*Polski słownik biograficzny*, *Wielkopolski słownik biograficzny*), artykułów nauk. i popularnych, opartych na poszukiwaniach archiwalnych, edycji nutowych muzyki pol. ze wstępami i komentarzami źródłowo-muzycznymi. P. był członkiem m.in. sekcji muzykologów Związku Kompozytorów Pol., Komisji Historycznej Oddziału Krak. PAN, Pol. Towarzystwa Hist., Tow. Muzycznego w Krakowie i Tow. Muzycznego im. Karola Kurpińskiego we Włoszakowicach (1997 za zasługi w propagowaniu twórczości Kurpińskiego został honor. obywatelem tego miasta; 2001 z inicjatywy P. powstało tam archiwum twórczości Kurpińskiego).

P. Kołodziej, *Ks. Tadeusz P. SDB. Sylwetka i działalność naukowo-dydaktyczna*, Kr 2002; *Donum natalicum. Studia Thaddaeo P. octogenario dedicata*, Kr 2007.

Krzysztof Niegowski

PRZYBYLSKI WŁADYSŁAW SCHR, ur. 12 V 1913 w Wylatowie k. Mogilna, zm. 3 VI 1998 w Puszczykowie, duszpasterz i działacz polonijny.

W 1934 wstąpił do zgrom. w Potulicach; studiował filozofię w Gnieźnie, a teologię w Poznaniu, którą ukończył po wybuchu II wojny świat. w Krakowie; 1940 przyjął święcenia kapł.; do pracy duszpast. został skierowany w parafiach diec. tarnowskiej: Polnej k. Stróży, Chomarnicach k. Chelmea i Gromniku; pod koniec 1943 wyjechał za zgodą kard. A.S. Sapięhy (z chrystusowcami: Z. Delimatem, S. Malcem, W. i A. Raue-rami) do Niemiec, aby podjąć duszpasterstwo wśród Polaków wywiezionych tam na roboty; pracował w fabryce w Selb (Bawaria), a nast. na roli k. Pegnitz; po zakończeniu wojny opiekował się Polakami w obozach w Pegnitz, Furth i Ausbach; 1946 został skierowany do Gryfic, a 1947 odwołany do Poznania i skierowany na studia hist. na tamtejszym uniwersytecie; 1951 mianowano go dyr. niższego seminarium duch. chrystusowców, a po jego likwidacji skierowano do pracy duszpast. za granicą; 1963 wyjechał do Francji i po roku pracy w Bruay-en-Artois – do Niemiec; w → Essen (2) był przełożonym domu duszpasterstwa polonijnego; w Niemczech przyczynił się do powstania prow. chrystusowców (obejmującej też teren Holandii i Włoch), a po jej kan. erygowaniu 1978 został jej pierwszym prowincjałem; pełnił także duszpast. postługę m.in. w Pol. Misji Kat. w → Kolonii (III); był gł. organizatorem pol. pielgrzymek do Kevelaer i Neviges oraz przyczynił się do uczestnictwa Polaków w niem. uroczystościach kat. (m.in. w Dniu Katolików); po wybuchu stanu wojennego w Polsce 1981 współorganizował pomoc dla rodzin pol.; 1986 zrezygnował z pełnionych funkcji zak. i wrócił do Polski.

B. Kołodziej, *Śp. ks. Władysław P. TChr (12.05.1913-03.06.1998)*, *Głos Towarzystwa Chrystusowego* 6(1998) z. 5, 62-64; tenże, *EPEP IV* 202 (bibliogr.).

Stanisław Józef Koza

PRZYBYŁA ALFONS EDWARD KS., ur. 25 X 1907 w Kato-wicach, zm. 14 X 1976 tamże.

Od 1927 pracował w administracji skarbowej i studiował prawo na UJ; 1929 wstąpił do Śląskiego Seminarium Duch.